

ஸ்ரீ:

ஸ்ரீமதே ராமாநுஜாய நம:

ஸ்ரீரங்கநாயகி ஸமேத ஸ்ரீரங்கநாத பரப்ரஹ்மணே நம:

ஸ்ரீகமலவல்லி நாயகி ஸமேத ஸ்ரீ அழகியமணவாள பரப்ரஹ்மணே நம:

(உறையூர் “நம்நாச்சியார்” கமலவல்லி)

ஸ்ரீ பாஞ்சராத்திர ஆகம நூலான

ஸ்ரீ லக்ஷ்மீ தந்திரம்

(பதினைந்தாம் அத்யாயம்)

இதற்கான ச்லோகம் மற்றும் பொருள் – தமிழில்

நம்பெருமாள், எம்பெருமானார் அருளால் முயன்றவன்

ஸ்ரீ அஹோபிலதாஸன் க. ஸ்ரீதரன்

Email: sridharan_book@yahoo.com

ஸ்ரீலக்ஷ்மீதந்திரம் பதினைந்தாம் அத்யாயம்

சக்ர:

1. நமஸ்தே பத்மஸம்பூதே நம: கமலமாலினி

நம: கமலவாஸிந்யை கோவிந்த க்ருஹமேதிநி

பொருள் – இந்திரன் மஹாலக்ஷ்மியிடம் கூறத் தொடங்குகிறான்: தாமரையில் உதித்தவளே! உனக்கு நமஸ்காரம். தாமரை இதழ் போன்று மென்மையான உனக்கு வந்தனங்கள். கோவிந்தனனின் பத்தினியும் தாமரையில் வசிப்பவளும் ஆகிய உனக்கு நமஸ்காரங்கள்.

2. நமஸ்தே கஞ்ஜ கிஞ்ஜல்க கல்பிதாலக விப்ரமே

ஸர்வஜ்ஞ ஸர்வபூதாநாமந்த:ஸ்தே ஸர்வஸாக்ஷிணி

பொருள் – தாமரையின் தண்டுகள் போன்று மென்மையான கூந்தல் கொண்ட உனக்கு நமஸ்காரம். அனைத்தும் அறிந்தவளும், அனைத்து உயிர்களின் உள்ளில் இருப்பதால், அனைத்திற்கும் சாட்சியாக உள்ளவளும் ஆகிய உனக்கு நமஸ்காரம்.

3. த்வத் வக்த்ர கமலோத்பூதம் ஸர்வம் ததவதாரிதம்

தத்த்வத் ஸ்ருஷ்டம் த்வயா த்ராதம் த்வய்யேவ லயமேஷ்யதி

பொருள் – உன்னுடைய தாமரை போன்று சிவந்த உதடுகளால் நீ கூறிய அனைத்து உபதேசங்களையும் நான் உணர்ந்தேன். அதாவது நீயே அனைத்து உயிர்களும் படைக்கிறாய், நீயே அவற்றுக்கு நிலையான ஆதாரமாக உள்ளாய், இறுதியில் உன்னிடமே அவை லயிக்கும்படிச் செய்கிறாய் என்று அறிந்தேன்.

4. மாதா மாநம் மிதிமேயம் விதா ஏதாஸ்த்வதாத்மிகா:

த்வாமேவாராத்ய ஜீவாஸ்தே தரந்தி பவஸாகரம்

பொருள் – தாயே! மஹாலக்ஷ்மீ! அறிபவன், அறியக்கூடிய வஸ்து, அறிவு ஆகிய அனைத்தும் நீயே அல்லாமல் வேறு ஏதும் இல்லை. உன்னை ஆராதித்தால் மட்டுமே ஜீவாத்மாக்கள் ஸம்ஸார என்னும் பெருங்கடலைக் கடக்க இயலும்.

5. ஏவாமாதி மயா தேவி தத்த்வதஸ்த்வ வதாரிதம்

கௌதூஹலமிதம் மே அத்ய வர்த்ததே பத்மஸம்பவே

பொருள் – தேவீ! மஹாலக்ஷ்மீ! இவை அனைத்தையும் நன்கு அறிந்துகொண்டேன். தாமரையில் அவதரித்து, அதிலேயே வசிக்கும் உன்னை மகிழ்விக்கும் வழி என்ன என்று அறிய ஆவலாக உள்ளேன்.

6. தோஷணீயாஸி கேந த்வம் உபாயேந அம்புஜாஸநே

பரம: புருஷார்த்தோ யஸ் த்வத் ப்ரீதிஸ் தஸ்ய ஸாதநம்

பொருள் – தாமரையில் உதித்தவளே! உன்னை ஆராதிக்கும் உபாயம் என்ன? உன்னை மகிழ வைப்பதான உயர்ந்த புருஷார்த்தத்தை ஒருவன் அடைவது எப்படி?

7. த்வத் ப்ரீதௌ க உபாய: ஸ்யாத் கீத்ருச: கிம்வித: ஸ்ம்ருத:

ஏதந் மே ஸகலம் ப்ருஹி நமஸ்தே பத்மஸம்பவே

பொருள் – உன்னை மகிழ வைக்கும் உபாயம் எது, அதன் தன்மை எத்தகையது, அதனை அடையும் தகுதி என்ன? தாமரையில் உதித்தவளே! உனக்கு நமஸ்காரம்! இவை அனைத்தையும் நீ எனக்கு விவரமாக உரைப்பாயாக.

ஸ்ரீ:-

8. சாதுராத்மயம் பரம் ப்ரஹ்ம ஸச்சிதானந்த லக்ஷணம்

ஸர்வம் ஸர்வோத்தரம் ஸர்வபூதாந்த: ஸ்தமநாமயம்

பொருள் – மஹாலக்ஷ்மி இந்த்ரனிடம் கூறத் தொடங்குகிறாள் - பரப்ரஹ்மமானது நான்கு வ்யூஹங்களில் ஸத் (நிலைத்து இருக்கின்ற வஸ்து), சித் (ஞானமயமானது), ஆனந்தம்

(ஆனந்தமயமானது) என்பதான தன்மைகளுடன், அனைத்தையும் தன்னுள் கொண்டதாகவும், அனைத்தின் உள்ளும் அந்தர்யாமியாக உள்ளதாகவும், தோஷங்கள் அற்றதாகவும் உள்ளது.

9. வாஸுதேவ: பரம் ப்ரஹ்ம நாராயணமயம் மஹத் தஸ்யாஹம் பரமா சக்திரஹந்தானந்த சிந்மயீ

பொருள் – வாஸுதேவனே அத்தகைய ப்ரப்ரஹ்மம். அனைத்தும் நாராயணமயமாக உள்ளது. அந்த நாராயணனுடைய சக்தியாகவும், நாராயணனாகிய தான், ஆனந்தமாகவும் ஞானமயமாகவும் என்று கொள்வதான நிலையும் நானே ஆவேன்.

விளக்கம் - இதனை ஸ்ரீகுணரத்னகோசத்தில்(1) - ச்ரியை ஸமஸ்த சித்சித் விதாந வ்யஸனம் ஹரே: அங்கீகாரிபி: ஆலோகை: ஸார்த்தயந்த்யை க்ருத: அஞ்ஜலி: - ஸர்வேச்வரனாகிய ஸ்ரீமந்நாராயணன் இந்த உலகில் பலவகையான சேதனங்களையும், அசேதனங்களையும் படைத்து வருகிறான். அப்படிப் படைத்து வரும்போது, தனது படைப்புகள் பயன் உள்ளவையா, அல்லவா என்று எண்ணுகிறான். இதனால் அவனுக்கு ஒரு விதமான சோர்வு உண்டாகிறது (இதனை வ்யஸனம் என்றார்). இந்தச் சோர்வை பெரிய பிராட்டியான ஸ்ரீரங்கநாச்சியார் நீக்குகிறாள் - எப்படி? அவளது படைப்புகள் அனைத்தையும் தாம் ஒப்புக்கொண்டதாக கூறி, அவற்றைப் பயனுள்ளதாகச் செய்கிறாள் - என்று கூறுவதைக் காணலாம். இதனையே இங்கு வேறுவிதத்தில் மஹாலக்ஷ்மி கூறுகிறாள்.

10. பிந்ந அபிந்ந ச வர்த்தே அஹம் ஜ்யோத்ஸ்நேவ ஹிமதீதிதே:

தாவாவாம் தத்த்வமேகம் து த்விதா பூதௌ வ்யவஸ்திதௌ

பொருள் – நானும் நாராயணனும் எப்போதும் ஒன்று என்றாலும், அதே நேரத்தில் சந்தரனைக் காட்டிலும் அதன் ஒளி வேறானது போன்று பிரித்து அறியப்படுகிறேன். இவ்விதம் வெளிப்படுத்துவதில் உள்ள எங்களுடைய தனித்தன்மை காரணமாக நாங்கள் இருவரும் ஒன்றே என்றாலும், இரண்டாகத் தோன்றுகிறோம்.

11. ப்ரஹ்ம நாராயணம் மாம் யஜ்ஞானேநைவாப்நுயாத்யதி:

பந்தா நாந்யோஸ்தி விஜ்ஞாநாதயநாய விபச்சிதாம்

பொருள் – மோக்ஷத்தை விரும்பும் ஒருவன் உயர்ந்த ஞானத்தை அடையாமல் மோக்ஷத்தை அடைய இயலாது. அந்த ஞானம் மூலம் அவன் பரப்ரஹ்மத்தை அடைகிறான். அந்த ப்ரஹ்மம் நாராயணனே, அதாவது நானே ஆவேன்.

12. ஜ்ஞாநம் தச்ச விவேகோத்தம் ஸர்வத: சுத்தம் அவ்ரணம்

வாஸுதேவ ஏக விஷயம் அபுநர்பவ காரணம்

பொருள் – நன்மை தீமை ஆகியவற்றைப் பிரித்து அறியவல்ல விவேகத்தை அளிக்கவல்ல அந்த ஞானமானது அனைத்துவிதங்களிலும் தூய்மையானதும், துன்பங்களை அளிக்காததும் ஆகும். வாஸுதேவனை மட்டுமே தனது இலக்காகக் கொண்டுள்ள அந்த ஞானம், மீண்டும் பிறவாமையை உண்டாக்குகிறது.

13. ஜ்ஞாநே தஸ்மிந் ஸமுத்பந்நே விசதே மாம் அநந்தரம்

தைஸ்தைரூபாயை: ப்ரீதிதாஹம் ஜீவாநாம் அமலாத்மனாம்

பொருள் – இத்தகைய ஞானம் கிட்டிய ஒருவன், அடுத்த நிலையில் என்னில் கலக்கிறான். இப்படிப்பட்டவன் இயற்றும் தோஷம் அற்ற கர்மங்களால், எனக்கு அவனைக் குறித்து மிகுந்த ப்ரீதி உண்டாகிறது.

14. உத்பாவயாமி தஜ்ஞாநம் ஆத்மஜ்யோதி: ப்ரதர்சிகம்

உபாயாஸ்தே ச சத்காரோ மம ப்ரீதி விவர்த்தநா:

பொருள் – அந்த ப்ரீதி காரணமாக, ஆத்மாவைக் குறித்த ஞானத்தை அவனுக்கு உண்டாக்குகிறேன். என்னை இவ்விதம் ப்ரீதி அடையச்செய்ய நான்குவிதமான வழிகள் உள்ளன (இவை கர்மம், ஞானம், பக்தி, ந்யாஸம் = சரணாகதி என்பவை ஆகும். இவை அடுத்து கூறப்பட உள்ளன).

சக்ர:-

15. பகவதி அரவிந்தஸ்தே பங்கசேஷணகாமிநீ

உபாயா: கே ச சத்வாரஸ்தாந்மே தர்சய பங்கஜே

பொருள் – இந்தரன் மகாலக்ஷ்மியிடம், “பகவதீ! தாமரையில் வீற்றுள்ளவளே! தாமரை போன்ற திருக்கண்கல் கொண்டவனுடைய நாயகியே! அந்த நான்குவிதமான உபாயங்கள் எவை என்று கூறுவாயாக”, என்றான்.

ஸ்ரீ:-

16. உபாயாம்ச் சதுர: சக்ர ச்ருணு மத் ப்ரீதிவர்தநாம்

யைரஹம் பரமாம் ப்ரீதிம் யாஸ்யாம்யநபகாமிநீம்

பொருள் – மஹாலக்ஷ்மி இந்தரனிடம் கூறத் தொடங்கினாள் – இந்தரனே! என்னுடைய ப்ரீதியை அடையவைக்கும் நான்குவிதமான உபாயங்களை நான் இப்போது கூறக் கேட்பாயாக. எனது கணவனை விட்டு எப்போதும் அகலாத எனக்கு, இவை நான்கும் மிகவும் உயர்ந்த ப்ரீதியை உண்டாக்குவது நிச்சயமாகும்.

17. ஸ்வஜாதி விஹிதம் கர்ம ஸாங்க்யம் யோகஸ்ததைவ ச

ஸர்வத்யாகச்ச வித்விதிபருணாயா: கதிதா இமே

பொருள் – அவரவர்களுடைய வர்ணத்திற்கு ஏற்ற கர்மங்களை இயற்றுதல், அனைத்து தத்துவங்களையும் நன்றாக அறிதல், ஆழ்ந்த த்யானம், அனைத்திலிருந்தும் பற்றுதல்களை அகற்றுதல் ஆகியவையே அந்த நான்கு வழிகள் என்று அறிந்தவர்கள் கூறுவர்.

18. சதுர்பிர் லக்ஷணைர் யுக்தம் த்ரிவிதம் கர்ம வைதிகம்

ஸ்வவர்ணாச்ரம ஸம்பந்தி நித்ய நைமித்திகாத்மகம்

பொருள் – நித்யம், நைமித்திகம் உள்ளிட்டதான மூன்றுவிதமான கர்மங்களையும், அவரவர்களுடைய வர்ணாச்ரம தர்மங்களுக்கு ஏற்றபடி, நான்குவிதமான தன்மைகளில் ஏதேனும் ஒன்றையோ அல்லது அனைத்தையுமோ பின்பற்றி இயற்றவேண்டும் (மூன்று

விதமான கர்மங்கள் = நித்யம், நைமித்திகம், காம்யம்; நான்கு விதமான தன்மைகள் = கர்மத்தின் பலனை அந்தந்த மந்திரத்திற்கு உரிய தேவதையிடமோ, ப்ரக்ருதிக்கோ, இந்திரியங்களின் அபிமான தேவதைகளுக்கோ அல்லது பகவானுக்கோ அர்ப்பணித்தல்).

19. அகாமஹத ஸம்ஸித்தம் கர்ம தத் பூர்வஸாதநம்

சதுர்விதஸ்து ஸந்யாஸஸ் தத்ர கார்யோ விபச்சிதா

பொருள் – எந்த ஒரு கர்மத்தையும் இயற்றத் தொடங்குவதற்கு முன்பாக, அவற்றின் பலனானது தன்னை வந்தடையக் கூடாது என்ற எண்ணத்துடன், நான்கு விதமான தன்மைகளில் நிலைநின்று, பலனை த்யாகம் செய்தல் வேண்டும் (நான்கு விதமான தன்மைகள் கடந்த ச்லோகத்தில் உள்ளவை).

20. மந்த்ரோக்த தேவதாயாம் வா ப்ரக்ருதாவிந்த்ரியேஷு

பரஸ்மிந் தேவதேவே வா வாஸுதேவே ஜநார்தநே

பொருள் – (அந்த நான்கு விதமான தன்மைகள் எவை என்றால்) – மந்த்ரத்தின் பலனை அந்த மந்த்ரத்திற்கு உரிய தேவதையிடமோ, ப்ரக்ருதிக்கோ, இந்திரியங்களின் அபிமான தேவதைகளுக்கோ அல்லது தேவாதிதேவனும் வாஸுதேவனும் ஆகிய ஜநார்த்தனனுக்கோ அர்ப்பணித்தல் ஆகும்.

21. பூர்வம் கர்த்ருத்வ ஸந்ந்யாஸ: பல ஸந்ந்யாஸ ஏவ ச

கர்மணாமபி ஸந்ந்யாஸோ தேவதேவே ஜநார்தந

22. சாஸ்த்ரீயமாசரந் ஏவம் நித்ய நைமித்திகாத்மகம்

மத் ஆராதநகாம: ஸஞ்சச்வத் ப்ரீணாதி மாம் நர:

பொருள் – முதலில் தான் கர்மத்தை இயற்றுகிறோம் என்னும் எண்ணத்தை தேவாதிதேவனாகிய ஜநார்த்தனனிடம் சமர்ப்பிக்கவேண்டும். தொடர்ந்து அதன் பலனைச் சமர்ப்பிக்கவேண்டும். அதன் பின்னர் அந்தக் கர்மத்தையே சமர்ப்பிக்கவேண்டும் (இதனை ஸாத்விக த்யாகம் என்றும் உரைப்பர். இந்த த்யாகத்திற்கான மந்த்ரம் - பகவானேவ ஸ்வநியாய்ய ஸ்வரூப ஸ்திதி ப்ரவ்ருத்தி

ஸ்வசேஷதைகர ஸேந அனேன ஆத்மனா கர்த்ரா ச்வகீயைச்ச உபகரணை ஸ்வாராதனைக ப்ரயோஜனாய பரம புருஷ ஸர்வ சேஷீ ஸ்வசேஷ பூதமிதம் [கர்மத்தின் பெயர்] கர்ம ஸ்வஸ்மை ஸ்வப்ரீதயே ஸ்வயமேவ காரயதி – என்பதாகும்). சாஸ்த்ரங்களில் விதிக்கப்பட்ட நித்ய நைமித்திக கர்மங்களை மட்டுமே இயற்றவேண்டும். என்னை ஆரதிப்பதில் மட்டுமே ஆர்வம் கொண்டவனாக உள்ளவன், இடைவிடாது இவ்விதம் செய்தபடி உள்ளான்.

23. இதி தே லேசத: ப்ரோக்தம் ச்ருதி ஸ்ம்ருதி நிதர்சிதம்

த்விதீயம் ஸாங்க்ய விஜ்ஞாநமுபாயம் ச்ருணு ஸாம்ப்ரதம்

பொருள் – இப்படியாக உனக்கு நான் ச்ருதி மற்றும் ஸ்ம்ருதிகள் மூலம் கூறப்படுவதான முதல் முறையைக் குறித்துக் கூறினேன். அடுத்து, இரண்டாவதாக ஸாங்க்ய முறையில் உள்ளவற்றைப் பற்றிக் கூறுகிறேன், கேட்பாயாக.

24. ஸங்க்யாஸ்திஸ்த்ரோ ஹி மந்தவ்யா: ஸாங்க்ய சாஸ்த்ர நிர்தசிதா:

ப்ரதமா லௌகிகீ ஸங்க்யா த்விதீயா சர்ச்சநாத்மிகா

25. ஸமீசீநா து யா தீ: ஸா த்ருதீயா பரிபட்யதே

ஸங்க்யா த்ரய ஸமூஹோ ய: ஸாங்க்யம் தத்பரிபட்யதே

பொருள் – ஸாங்க்ய சாஸ்த்ரத்தில் ஸாங்க்யம் (ஞானம்) என்பது மூன்று வகைப்படும். அவையாவன – முதலில் உலகைக் குறித்த ஞானம், இரண்டாவது மேலோட்டமான ஞானம், மூன்றாவது ஆழ்ந்த உண்மையான ஞானம் – என்பதாகும். இந்த மூன்றும் சேர்ந்தே ஸாங்க்யம் எனப்படுகிறது.

26. ப்ருதிவ்யாபஸ்ததா தேஜோ வாயுராகாசமேவ ச

அஹங்காரோ மஹான் ச ஏவ ப்ரக்ருதி: பரமா ததா

27. ஏதா: ப்ரக்ருதயஸ்த்வஷ்டௌ தாஸாம் வ்யாக்யாமிமாம் ச்ருணு

ப்ரக்ருதிஸ்த்விதா ப்ரோக்தா மாயா ஸுதிர்குணாத்மிகா

பொருள் – பூமி, நீர், அக்னி, வாயு, ஆகாசம், அஹங்காரம், மஹான், ப்ரக்ருதி என்றுள்ள எட்டு தத்துவங்களைக் குறித்து உனக்கு இப்போது நான் விரிவாக உரைக்கிறேன், கேட்பாயாக. ப்ரக்ருதியானது மாயா, ஸூதி, குணாத்மிகா என்று மூன்று வகைப்படும்.

28. நி:ஸக்தாஸக்தம் அத்வைதம் அந்தரங்கம் அநச்வரம்

அசேதனானாம் பரமம் ஸௌக்ஷ்மம் மாயேதி கீயதே

பொருள் – அசேதனத்துடன் தொடர்பு கொண்டுள்ளதும், தன்னைப் பொறுத்தவரை சுதந்திரமானதும் ஆனால் மற்றவற்றுடன் பந்தப்பட்டுள்ளதும், தன்னைப் போன்று மற்றொன்று இல்லாததும், அசைவற்று உள்ளதும், அழியாததும், ஸூக்ஷ்மமானதும் ஆகிய தத்துவமே மாயா எனப்படுகிறது.

29. ஈஷதுச்சூநதா தஸ்யா: ப்ரஸூதிரிதி கீயதே

குணத்ரய ஸமுந்மேஷ: ஸாம்யேந ப்ரக்ருதி: பரா

பொருள் – ஸூக்ஷ்மமாக உள்ள மாயா என்பதன் ஸூக்ஷ்மத்தன்மை சற்றே குறைந்த நிலையில், அது ப்ரஸூதி எனப்படுகிறது. மூன்று குணங்கள் ஒருங்கே உள்ள நிலையே ப்ரக்ருதி ஆகிறது.

30. அவ்யக்தம் அக்ஷரம் யோநிர் அவித்யா த்ரிகுணா ஸ்திதி:

மாயா ஸ்வபாவ இத்யாத்யா: சப்தா: பர்யாய வாசகா:

பொருள் – அவ்யக்தம், அக்ஷரம், யோநி, அவித்யை, த்ரிகுணங்கள், ஸ்திதி, மாயா, ஸ்வபாவம் போன்ற அனைத்தும் ப்ரக்ருதியைக் குறிக்கும் பல்வேறு சொற்களாகும்.

31. ஸத்த்வம் ரஜஸ் தமச்சேதி குணா ஏதே த்ரயோ மதா:

தத்ர ஸத்த்வம் லகு ஜ்ஞேயம் ஸுக ரூபம் அசஞ்சலம்

32. ப்ரகாசோ நாம தத் வ்ருத்திச்சைதந்யோக்த்ரஹணாத்மக:

ரஜோ அபி ச லகு ஜ்ஞேயம் துக்க ரூபம் ச சஞ்சலம்

33. ப்ரவ்ருத்திர்நாம தத் வ்ருத்தி: ஸ்பந்தஹேதுரநச்வர:
தமோ நாம குரு ஜ்ஞேயம் மோஹ ரூபம் அசஞ்சலம்
34. நியமோ நாம தத் வ்ருத்தி: க்வசித் ஸ்வாபந லக்ஷணம்
ந ததஸ்தி ப்ருதிவ்யாம் வா திவி வ்யோம்னி ச வாஸவ
35. பூதம் ப்ரக்ருதிஜைர் முக்தம் யதேபி: ஸ்யாத் த்ரிபிர்குணை:
ஏதே சித்தமதிஷ்டாய குணா இந்த்ரியகாஸ்ததா
36. ஸுகம் துக்கம் ததா மோஹம் விஷயஸ்தாச்ச குர்வதே
சரீரேந்த்ரியதாம் யாதா குணா: கர்மாணி குர்வதே
இதி யஸ்ய மதிர்ந்தியா ஸ குணாத்யயம் அச்நுதே

பொருள் – ஸத்வம், ராஜஸம், தாமஸம் ஆகிய மூன்றும் முக்குணங்கள் ஆகும். இவற்றில் ஸத்வம் என்பது பாரம் அற்றது (அதாவது ஸத்வ குணம் உள்ளவர்களுடைய மனம் பாரம் அற்று இருக்கும், தங்களுடைய பாரத்தை ஸர்வேச்வரனிடம் ஒப்படைத்திருப்பார்கள் என்று பலவிதமாகக் கொள்ளலாம்), ஆனந்தம் அளிக்கவல்லது, சஞ்சலங்களை உண்டாக்காதது ஆகும். ஸத்வமானது ஞானத்தை ப்ரகாசப்படுத்த (வெளிப்படுத்த) வல்லதாகும். ராஜஸம் என்பது குறைந்த பாரம் கொண்டது, துக்கமயமானது, சஞ்சலத்துடன் கூடியது ஆகும். ராஜஸத்தின் செயல்பாடுகள் அனைத்துவிதமான துடிப்புகளையும் உண்டாக்கியபடி இருப்பதாகும். தாமஸம் என்பது அதிக சுமையானது, ஞானத்தை மறைக்கும் மோகத்தை உண்டாக்கவல்லதாகும். அசைவற்று உள்ள நிலையைக் கொண்டதாகும். அதன் செயல்பாடு உறக்கத்தை உண்டாக்குவதாகும். வாசவனே! இந்த உலகிலோ, அந்த உலகிலோ, நடுவில் உள்ள பகுதியிலோ, ப்ரக்ருதியின் செயல்பாடாக உள்ள இந்த மூன்று குணங்களுடைய பிடியில் சிக்காமல் எதுவும் இருக்க முடியாது. மனதைத் தங்கள் வசப்படுத்தவல்ல இவை, இந்த்ரியங்கள் மூலமாகத் தங்களுடைய இருப்பை வெளிப்படுத்துகின்றன. அனைத்து உயிர்களிலும் பரவி நிற்கும் இவை, சுகம் – துக்கம் – மயக்கம் ஆகியவற்றை உண்டாக்குகின்றன. அனைத்து சரீரங்களிலும் இந்த்ரியங்களிலும் நிற்கும் இவை காரணமாக அனைத்து செயல்களும் நடக்கின்றன. இந்த ஞானத்தை எப்போதும் மனதில் நிலைநிறுத்தும் ஒருவன், இவற்றின் பிடிகளிலிருந்து தப்புகிறான்.

லக்ஷ்மீ தந்தரம் பதினைந்தாம் அத்யாயம் ஸம்பூர்ணம்